

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 287

din 08 noiembrie 2024

Cu privire la examinarea contestațiilor din partea dlui Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”

La 07 noiembrie 2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a recepționat și a înregistrat contestațiile din partea dlui Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, referitor la serviciul media audiovizual „Moldova 1”, remise de către Comisia Electorală Centrală conform competenței. Astfel, contestatarul menționează:

„Prin prezenta, Vă informăm că în ziua celui de al doilea tur de scrutin pentru alegeri prezidențiale din 03 noiembrie, au fost identificate unele abateri în procesul organizării alegerilor, și anume:

În emisie directă în cadrul emisiunii dedicate alegerilor, postul public de televiziune „Moldova 1” a transmis interviul interpretului Liova Bi-2 (Igor Mihailovici Bortnik), care a vorbit telespectatorilor nu doar despre importanța de a participa la alegeri, dar și despre procesele electorale în Republica Moldova și beneficiile aderării la Uniunea Europeană.

Acest interviu fiind, la fel, în ziua votării, postat pe pagina oficială a „Moldova 1”.

Astfel din conținutul interviului putem stabili că s-a diseminat un mesaj privind beneficiile aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Importanță prezintă faptul că, candidatul din turul doi, Maia Sandu, în campania electorală, la fel, pledează pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În astfel de circumstanțe – stabilim că mesajul diseminat este implicit electoral și de promovare a unui candidat din turul doi de scrutin.

În acest sens, Codul electoral prevede:

Articolul 1. Noțiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noțiuni generale:

agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum;

Articolul 70. Agitația electorală

(1) Cetățenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

(12) Agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

Articolul 91. Contestațiile

(9) Contestațiile depuse după ziua votării se pot referi la încălcările ce vizează exercitarea dreptului la vot, organizarea procedurilor electorale din ziua votării și/sau stabilirea rezultatelor votării de către organele electorale, precum și alte încălcări prin care au fost lezate drepturile contestatarilor și influențate rezultatele votării.

În astfel de circumstanțe constatăm că interviul acordat de interpretul Liov Bi-2, în ziua votării reprezintă agitație electorală în favoarea dnei Maia Sandu, ceea ce i-a oferit avantaje considerabile, odată ce a primit susținerea din partea unui interpret.

În lumina celor relatate supra solicit constatarea caracterului agitational al interviului interpretului Liova Bi-2 diseminat de postul public de televiziune „Moldova 1” în ziua de 3 noiembrie, menționat în prezenta sesizare.”

„În emisie directă în cadrul emisiunii dedicate alegerilor, postul public de televiziune „Moldova 1” a transmis interviul interpretei Laima Vaikule, care a vorbit telespectatorilor nu doar despre importanța de a participa la alegeri, dar și despre procesele electorale în Republica Moldova și beneficiile aderării la Uniunea Europeană.

Acest interviu fiind, la fel, în ziua votării, postat pe pagina oficială a „Moldova 1”.

Astfel din conținutul interviului putem stabili că s-a diseminat un mesaj privind beneficiile aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Importanță prezintă faptul că, candidatul din turul doi, Maia Sandu, în campania electorală, la fel, pledează pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În astfel de circumstanțe – stabilim că mesajul dnei Laima Vaikule este implicit electoral și de promovare a unui candidat din turul doi de scrutin.

În acest sens, Codul electoral prevede:

Articolul 1. Noțiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noțiuni generale:

agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum;

Articolul 70. Agitația electorală

(1) Cetățenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

(12) Agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

Articolul 91. Contestațiile

(9) Contestațiile depuse după ziua votării se pot referi la încălcările ce vizează exercitarea dreptului la vot, organizarea procedurilor electorale din ziua votării și/sau stabilirea rezultatelor votării de către organele electorale, precum și alte încălcări prin care au fost lezate drepturile contestatarilor și influențate rezultatele votării.

În astfel de circumstanțe constatăm că interviul dnei Laima Vaikule, în ziua votării reprezintă agitație electorală în favoarea dnei Maia Sandu, ceea ce ia oferit avantaje considerabile, odată ce a primit susținerea din partea unei interprete.

În lumina celor relatate supra solicit constatarea caracterului agitational al interviului dnei Laima Vaikule diseminat de postul public de televiziune „Moldova 1” în ziua de 3 noiembrie, menționat în prezenta sesizare.”

În conformitate cu art. 80 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexeate, chiar dacă scopul lor este diferit. Totodată, conform alin. (2) din articolul menționat supra, în cazul în care un petiționar adresează aceleiași autorități publice mai multe petiții cu același obiect, acestea se conexează, petiționarul urmând să primească un singur răspuns care trebuie să facă referire la toate petițiile depuse.

Reieșind din cele expuse, ambele contestații din partea dlui Igor Dodon, Președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, au fost conexeate într-o singură procedură administrativă.

În temeiul prevederilor art. 75 alin. (4) lit. c) și ale art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 2110 din 07.11.2024, CA i-a solicitat furnizorului de servicii media Instituția Publică Compania „Teleraudio-Moldova” opinia

instituției referitor la cele invocate în contestație. Prin scrisoarea nr. 2-10/740 din 07.11.2024, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” a comunicat următoarele:

„În contextul demersului Consiliului Audiovizualului nr. Nr. 2110 din 07 noiembrie 2024, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” consideră neîntemeiate petițiile înaintate de dl Igor Dodon, în care este vizat serviciul media audiovizual „Moldova 1” și solicită respingerea integrală a acestora.

În petițiile înaintate, dl Dodon invocă caracterul agitațional al interviurilor interpreților Laima Vaikule și Liova Bi-2, difuzate la serviciul media audiovizual „Moldova 1” 03 noiembrie 2024.

La art. 1 din Cod Electoral noțiunea de agitație electorală este definită ca apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum.

IP Compania „Teleradio-Moldova” a difuzat în condiții egale informații cu caracter general despre cei doi candidați electorali și nu a avut scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali.

În ceea ce privește declarațiile petiționarului, menționăm că promovarea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană nu poate fi calificată ca agitație electorală. Majoritatea cetățenilor s-au pronunțat pentru modificarea Constituției, iar Curtea Constituțională, a validat rezultatele referendumului.

Mai mult, ambii candidați în turul II al alegerilor prezidențiale s-au pronunțat în favoarea integrării europene. Alexandr Stoianoglo i-a propus dnei Sandu chiar semnarea unei declarații comune în timpul dezbaterilor electorale din 29 octombrie 2024: „Ca susținător ferm al integrării europene îi propun doamnei Sandu să semnăm în zilele următoare o declarație comună privind garantarea ireversibilității cursului de integrare europeană a Republicii Moldova. Indiferent de cine va câștiga, acest parcurs dificil al modernizării, al libertăților, al dreptății, trebuie să continue”. Informația poate fi accesată la adresa <https://www.privesc.eu/arhiva/107295/Dezbatere-electorala-intre-candidatii-la-functia-de-presedinte-al-Republicii-Moldova--Maia-Sandu-si-Alexandr-Stoianoglo>

În concluzie, reiterăm că promovarea dezideratului integrării europene nu a favorizat și nu a defavorizat niciun concurent electoral în turul II al alegerilor prezidențiale și respectiv difuzarea interviurilor din 03.11.2024 nu poate fi calificată ca agitație electorală prin prisma art. 1 din Codul Electoral. Prin urmare, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” solicită respingerea integrală a petițiilor înaintate de dl Igor Dodon, ca neîntemeiate.”

Examinând respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate, reținem că, în conformitate cu art. 75 alin. (4) lit. g) din CSMA, CA exercită atribuții prevăzute de Codul electoral și de alte acte normative.

Potrivit art. 91 alin. (1) lit. c) în sensul Codului electoral nr. 325/2022 (în continuare – CE), prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care se contestă faptele considerate ca încălcare a **modului de reflectare a campaniei electorale**, de difuzare sau de plasare a publicității electorale.

Totodată, conform art. 91 alin. (7) din CE, contestațiile privind reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media se examinează de CA în conformitate cu prevederile CE și ale CSMA.

În conformitate cu art. 91 alin. (9) din CE, contestațiile depuse după ziua votării se pot referi la încălcările ce vizează exercitarea dreptului la vot, organizarea procedurilor electorale din ziua votării și/sau stabilirea rezultatelor votării de către organele electorale, **precum și alte încălcări prin care au fost lezate drepturile contestatarilor** și influențate rezultatele votării.

Potrivit art. 95 alin. (1) din CE, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de **3 zile**, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care **a fost săvârșită acțiunea**, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În urma examinării materialelor audiovizuale invocate de către contestatar^{1,2}, s-a constatat abordarea subiectelor referitor la mersul procesului electoral, rezultatele referendumului republican

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=QF5Qls3FVx4>

² <https://www.youtube.com/watch?v=pNX90vFn70s>

constituțional din 20 octombrie 2024, experiența Letoniei în cadrul Uniunii Europene. Astfel, nu au fost constatate anumite/unele declarații sau acțiuni ale participanților care ar intra sub incidența noțiunii de agitație electorală, prevăzută la art. 1 din CE (*agitație electorală* – apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum).

Totodată, analizând programele electorale ale candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova – Maia Sandu³ (*Faptul că am reușit toate acestea împreună ne arată câte putem face în următorii 4 ani. Și ne demonstrează că aderarea la familia europeană nu este un vis imposibil, ci un drum realist - și necesar - pe care îl putem parcurge repede dacă pășim ferm și împreună*) și – Alexandr Stoianoglo⁴ (*Modelul de pace durabilă, toleranța interetnică, interacțiunea constructivă a limbilor și culturilor din Republica Moldova, încrederea în statul de drept și implementarea responsabilă a acestui principiu în practică vor deveni fundamentul soluționării definitive a problemei transnistrene și al integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană*), putem constata că ambii candidați pledează pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Respectiv, nu putem reține argumentul contestatarului de promovare a unui candidat anume.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se resping contestațiile f/nr. din 05.11.2024 din partea dlui Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.
2. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2012, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie.
3. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
4. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU

³ <https://alegeri.md/images/5/55/Program-electoral-maia-sandu-2024-ro.pdf>

⁴ <https://alegeri.md/images/8/82/Platforma-electorala-alexandr-stoianoglo-2024-ro.pdf>